Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Țurcan Maria.
Dosarul nr. 2ac-538/24 (2-23079716-02-2ac-31072024)

D E C I Z I E

7 mai 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul: Panov Ana
Judecătorii: Corlăteanu Diana și Bagrin Lucia
Grefier: Jumiga Tamara

examinând în şedinţă de judecată publică cererea de apel declarată de SRL ”Tircom Service” împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 mai 2024, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată a F.P.C. ”Esculap-Farm” SRL către SRL ”Tircom Service” privind restituirea îmbogățirii nejustificate, încasarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t :

Circumstanțele cauzei:

La 5 iunie 2023, F.P.C. „Esculap-Farm” SRL s-a adresat cu cererea de chemare în judecată către SRL „Tircom Service” privind restituirea îmbogățirii nejustificate, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reclamanta a invocat, că între F.P.C. „Esculap-Farm” SRL, în calitate de beneficiar şi SRL „Tircom Service”, în calitate de transportator pe parcursul anului 2020 au fost încheiate 3 contracte de transport a mărfurilor din Ucraina în Republica Moldova şi deja 3 contracte de transport ale aceloraşi mărfuri, deja din Republica Moldova în Federaţia Rusă.

Relevă că la 22 iunie şi 25 iunie 2020 de către SRL „Tircom Service” au fost emise 3 facturi fiscale pentru serviciile prestate conform contractelor de transport nr. 37 şi nr. 39 din 15 iunie 2020 şi conform contractului de transport nr. 41 din 19 iunie 2020, care au şi fost achitate de către F.P.C. „Esculap-Farm” SRL, conform

cursului BNM din ziua plăţii la 10 iulie 2020 (ordinul de plată nr. 758) şi deja suma restantă la 28 iulie 2020 (ordinul de plată nr. 840).

Afirmă că la 28 iulie 2020, în calitate de avans pe contractele de transport nr. 38, nr. 40 şi nr. 42, de către F.P.C. „Esculap-Farm" SRL a fost efectuată o plată în avans în mărime de 3 000 dolari SUA, câte 1 000 dolari SUA pentru fiecare contract în parte, ceea ce la 28 iulie 2020, conform cursului oficial al BNM din ziua plăţii, constituia suma de 3 000 dolari SUA x 16,8654 = 50,596.20 lei.

Notează că ulterior, la 07-08 septembrie 2020, după ce marfa a fost descărcată la destinaţie, de către F.P.C. „Esculap-Farm" SRL, dintr-o eroare contabilă a fost achitată suma integrală pe contractele de transport nr. 38, nr. 40 şi nr. 42 în mărime de 7 500 dolari americani, fără să se ţină cont de avansurile achitate la 28 iulie 2020.

Menţionează că la 7 septembrie 2020 a fost achitată suma de 41 500,25 lei (2 500 dolari SUA x 166 001 lei) conform contractului nr. 38 din 15 iunie 2020 şi deja la 8 septembrie 2020 a fost achitată suma de 83 015 lei (5 000 dolari SUA x 16 6030) conform contractelor nr. 40 şi nr. 42.

Indică că la 9 septembrie 2020 de către SRL „Tircom Service" au fost emise 3 facturi fiscale conform serviciilor prestate în baza contractelor de transport nr. 38, nr. 40 şi nr. 42, însă din motive neînţelese de reclamantă, în facturile emise de către pârâtă, a fost indicată eronat suma serviciilor, deoarece conform contractelor de transport, costul serviciilor pe fiecare contract a fost de 2500 dolari SUA conform cursului BNM din ziua plăţii, iar la data emiterii facturilor fiscale (09 septembrie 2020), cursul dolarului american era de 16,6147 lei. Astfel că, conform actului de verificare contabilă reciprocă, SRL „Tircom Service" înregistrează faţă de F.P.C. „Esculap-Farm" S.R.L. datoria în mărime de 45 231,05 lei, ceea ce constituie o îmbogăţire nejustificată.

Indică că conform plăţilor efectuate de către reclamantă la 28 iulie 2020, 07 şi 08 septembrie 2020 şi facturilor fiscale eliberate de către SRL „Tircom Service" la 9 septembrie 2020, F.P.C. „Esculap-Farm" SRL a efectuat o supraplată în mărime de 45 231,95 lei, iar pârâta a recepţionat această plată, fără nici un temei legal sau contractual, prin urmare SRL „Tircom Service" a fost îmbogăţită prin majorarea patrimoniului său cu această supra plată.

Reclamantul F.P.C. „Esculap-Farm" SRL solicită încasarea din contul SRL „Tircom Service", a sumei în mărime de 45 231,95 lei, în calitate de îmbogățire nejustificată; a cheltuielilor de judecată formate din taxa de stat achitată în mărime de 1 360 lei și cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 000 lei.

Poziția instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 mai 2024, a fost admisă cererea de chemare în judecată a F.P.C. „Esculap-Farm” SRL și s-a încasat de la SRL „Tircom Service” în beneficiul F.P.C. „Esculap-Farm” SRL, suma de 45 231,95 lei cu titlu de îmbogățire nejustificată, suma de 1 356,95 lei cu titlu de taxă de stat, suma de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în total suma de 51 588,90 lei.

Solicitarea apelantei:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 5 iunie 2024, SRL „Tircom Service” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 mai 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a încheierii nr. 2c-1371/23 din 17 aprilie 2024, emisă de Judecătoria Chișinău (sediul Centru) cu emiterea unei noi încheieri prin care se va respinge acțiunea reclamantului F.P.C. „Esculap-Farm” SRL împotriva pîrîtului SRL „Tircom Service” ca fiind tardivă, casarea integrală a hotărîrii instanței de fond din 14 mai 2024, cu emiterea unei noi soluții de respingere a acțiunii.

Argumentele apelului:

În motivarea cererii de apel, SRL „Tircom Service” a invocat că la 17 aprilie 2024, urmare a examinării cererii privind respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind depusă tardiv (ridicarea excepției de tardivitate), Judecătoria Chișinău (sediul Centru) a emis încheierea nr. 2c-1371/23 prin care a dispus respingerea ca nefondată cererea apelantei SRL „Tircom Service” despre respingerea ca fiind tardivă a cererii de chemare în judecată a F.P.C. „Esculap-Farm” SRL către SRL „Tircom Service” privind restituirea îmbogățirii nejustificate.

Afirmă că nu este de acord cu încheierea Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 17 aprilie 2024 și consideră ca fiind neîntemeiată, nefondată, examinată superficial.

Relevă că apelanta, prin cererea cu privire la aplicarea excepției de tardivitate depusă în baza art. 186^1 din Codul de procedură civilă, a elucidat motivele de fapt și drept în baza cărora cerere de chemare în judecată urmează a fi respinsă ca tardivă.

Învederează că în partea descriptivă a încheierii contestate, instanța de fond a relatat că art. 1463 din Codul civil, stabilește termenul de prescripție special mai redus, anume pentru diverse situații ce pot apărea în cazul neexecutării, sau executării necorespunzătoare a obligațiilor de transportator, în raport cu destinatarul. Instanța consideră că, art. 1463 alin. (1), lit. c) din Codul civil, are menirea de a acoperi orice alte segmente de litigii care pot fi eventual intentate față de transportator, dar care au ca temei, la fel, neexecutarea, sau executarea

necorespunzătoare a obligațiilor contractuale de către părți, și care nu se încadrează în lit. a) și lit. b) al art. 1463 alin (1) din Codul civil.

Apelanta consideră că, instanța de fond eronat a catalogat întinderea art. 1463 din Codul civil, și anume prin faptul că, termenul de prescripție special al articolului menționat se revarsă doar asupra unor litigii care pot fi intentate față de transportator și nici într-un caz asupra beneficiarului mărfii (destinatar, client etc.).

Menționează că art.1463 din Codul civil elucidează termenul special de prescripție izvorât din raporturile contractuale de transport, atât în privința transportatorului, cât și în privința beneficiarului mărfii (destinatar, client etc.).

Astfel, constată că, legiuitorul nu în zadar a menționat la alin. (1) art.1463, sintagma termenul de prescripție în raporturile de transport este de un an. Acest raport poate fi egalat, cu oricare din pretențiile existente și menționate de Codul civil, dar izvorâte dintr-un contract de transport.

Relatează că pretenția înaintată de către F.P.C. „Esculap-Farm" SRL se referă la returnarea unei sume bănești, catalogate drept îmbogățire nejustificată, dar constată că, suma bănească a fost transferată în baza unui contract de transport, respectiv sunt în fața unui raport de transport și orice tip de pretenție sau litigiu izvorât dintr-un contract de transport se supune termenului de prescripție de un an. La caz, art. 1463 alin. (2) lit. c) din Codul civil stipulează că termenul de prescripție începe să curgă în toate celelalte cazuri - în ziua expirării unui termen de 3 luni de la data încheierii contractului de transport.

Consideră că instanța de fond, eronat a aplicat prevederile articolelor nominalizate supra, catalogând acestea ca fiind aplicabile doar la capitolul unor pretenții cu referire la neexecutarea, sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale de către părți, pe când legiuitorul clar stabilește la art. 1463 alin. (2), lit c) ...în toate celelalte cazuri..., respectiv cazuri, care nu sunt identificate la literele a) și b), deci orice tip de pretenții, fie încasarea sumelor sau returnarea acestora, izvorâte dintr-un contract de transport, circumstanță în fața căreia se află apelanta.

Opinează că intimata a omis termenul special de prescripție extinctivă, fiind parte a relației contractuale cu privire la raporturile de transport, or a trebuit să cunoască despre momentul în care presupusul drept al său a fost încălcat și anume data scadentă de înaintare a acțiunii în justiție.

Referitor la dezacord cu hotărârea instanței de fond din 14 mai 2024, apelanta o consideră neîntemeiată și nefondată.

Astfel, în motivarea hotărârii instanța de judecată superficial, examinând materialele anexate la dosarul nr. 2c-1371/23 a stabilit, precum în ședința de judecată că, la 28 iulie 2020, în calitate de avans pe contractele de transport nr. 38.,

nr. 40 și nr. 42, F.P.C. „Esculap-Farm” SRL a transferat o sumă în mărime de 3 000 dolari SUA, a câte 1 000 dolari SUA pentru fiecare contract în parte, ceea ce la 28 iulie 2020, conform cursului oficial al BNM la ziua achitării, constituia suma de 50 596,20 lei.

Învederează că nu este clar prin ce acte s-a constatat că, suma în mărime de 3 000 dolari SUA anume cu titlu de avans a fost transferată la contul apelantei, or deduce faptul că, transferul efectuat cu mențiunea pentru servicii de transport internaționale nu stabilește executarea plății în avans.

Comunică că serviciile de transport internațional de mărfuri, incubă în sine atât penalități care s-au acumulat la prestarea acestor servicii sau alte cheltuieli adiționale care s-au format pe parcursul efectuării transportului.

Menționează că, orice societate care intenționează să efectueze un transfer cu titlu de avans indică expres acest lucru în ordinul de plată, fapt ce nu a fost executat.

Apelanta susține poziția relatată în referința înaintată asupra cererii de chemare în judecată, precum că, suma în mărime de 3 000 dolari SUA a fost transferată cu titlu de penalitate contractuală și anume pentru staționarea supranormă a autocamioanelor la devamare și descărcare.

Evidențiază că suma bănească în mărime de 45 231,05 lei nu se mai află la contul apelantei, dat fiind faptul că ultima a fost transferată la contul transportatorului nemijlocit, care de fapt a executat transportarea nominalizată și anume la contul companiei de transport SRL „TRIART MESTER”, fiind semnate în acest sens contracte pentru prestarea serviciilor de transport auto internațional. Astfel, după ce F.P.C. „Esculap-Farm” SRL a efectuat transferul bănesc la contul SRL „Tircom Service” în sumă de 3 000 Dolari SUA cu titlu de cheltuieli contractuale, ultima a efectuat același transfer doar că, deja la contul transportatorului nemijlocit SRL „TRIART MESTER” în contul stingerii penalităților contractuale și anume pentru staționarea supranormă a autocamioanelor la devamare și descărcare timp de 68 de zile și 70 de zile.

Notează că în acest sens, la 29 iulie 2020, SRL „Tircom Service” a efectuat transfer bancar la contul SRL „TRIART MESTER” în valoare de 2 000 dolari SUA = 33 676, 60 lei (la cursul BNM egal cu 16,838 lei la 29 iulie 2020) în baza contractelor L-38 și L- 42. Iar, la 30 iulie 2020, SRL „Tircom Service” a efectuat transfer bancar la contul SRL „TRIART MESTER” în valoare de 1 000 dolari SUA = 16 784,50 lei (la cursul BNM egal cu 16,7845 lei la 30 iulie 2020) în baza contractului L-40.

Relatează că suma litigioasă a fost în întregime compensată transportatorului nemijlocit și anume SRL „TRIART MESTER” pentru staționare supranormă a

autocamioanelor, fapt cu care era la curent F.P.C. „Esculap-Farm” SRL, circumstanță care adeverește comportamentul de rea-credință al reclamantei.

Evidențiază că pentru a proba faptul că, suma transferată la contul transportatorului SRL „TRIART MESTER” a fost anume cu titlu de penalitate contractuală, în ședința de judecată apelanta a prezentat două ordine de plată nr. 1 din 14 septembrie 2020 în sumă de 49 942,20 lei și nr. 1 din 8 septembrie 2020 în sumă de 69 732,60 lei, destinația plății fiind la fel: plata pentru servicii de transport în baza contractelor nr. 38, nr. 40 și nr. 42. Ca efect, constată cu certitudine că, apelanta a efectuat 4 transferuri bancare la contul transportatorului SRL „TRIART MESTER” în sumă totală de 170 135,90 lei. Pe când costul serviciilor de transport s-a egalat la 7 200 dolari SUA echivalent în lei MD conform cursului BNM la 119 674,48 lei.

Declară că diferența de sumă în mărime de 50 461,42 lei, a fost transferată exclusiv cu titlu de penalitate contractuală, aproximativ suma egală cu 3 000 dolari SUA echivalent în lei, conform cursului oficial al BNM cu suma 50 596,20 lei, care a fost transferată de către intimata F.P.C. „Esculap-Farm” SRL, diferența fiind mizeră în mărime de 134,78 lei, ca efect al diferenței de curs valutar în zelele în care se efectua plata.

Remarcă că toate sumele parvenite la contul apelantei au fost transferate la contul transportatorului SRL „TRIART MESTER”, sau la caz apelanta nu a înaintat careva pretenții sau acțiuni în justiție cu referire la rambursarea din partea societății SRL „TRIART MESTER” a unor sume bănești exprimate cu titlu de îmbogățire nejustificată, iar instanța de fond a omis acest lucru.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimatului cererea de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă până la data examinării apelului, nu a fost depusă referință asupra cererii de apel.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost pronunțat la 14 mai 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 5 iunie 2024, prin intermediul poștei terestre (f. d. 189-191), Colegiul judiciar constată că aceasta a fost declarată în termen.

Poziția părților în apel:

În ședința de judecată a instanței de apel, reprezentantul apelantei SRL „Tircom Service”, Clepalo Irina a susținut apelul în sensul declarat. A solicitat

admiterea cererii de apel, casarea încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 aprilie 2024 și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a a acțiunii.

Reprezentantul intimatei F.P.C. „Esculap-Farm" SRL, avocatul Ulinici Mihail în ședința de judecată a instanței de apel a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Aprecierea instanţei de apel:

Audiind explicaţiile reprezentanţilor părţilor pe dosar, analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru consideră cererea de apel ca fiind neîntemeiată şi urmează a fi respinsă, cu menținerea hotărârii contestate a primei instanţe, din motivele ce succed.

Conform art. 359 alin. (1) din Codul de procedură civilă, încheierile emise în primă instanţă nu pot fi atacate cu apel decît o dată cu hotărîrea, cu excepţia încheierilor care pot fi atacate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile specificate la art. 423.

Colegiul judiciar reține că prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 aprilie 2024, s-a respins ca nefondată cererea pârâtului SRL „Tircom Service" privind respingerea ca fiind tardivă (excepția de tardivitate) a cererii de chemare în judecată a F.P.C. „Esculap-Farm" SRL către SRL „Tircom Service" privind restituirea îmbogățirii nejustificate, încasarea cheltuielilor de judecată (f. d. 166-172).

Conform art. 186^1 din Codul de procedură civilă, cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripţie sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepţiei, instanţa de judecată examinează excepţia de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

Excepţia de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluţionează în şedinţă de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanţilor citaţi legal nu împiedică examinarea cererilor.

În corespundere cu art. 391 alin. (1) Cod civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată este de 3 ani.

În acord cu prevederile art. 395 alin. (8) din Codul civil, prescripția dreptului la acțiune în restituirea îmbogățirii nejustificate începe să curgă de la data la care creditorul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât existența dreptului său la restituire, cât și persoana obligată să restituie.

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră că argumentele instanței de fond cu privire la respingerea excepției de tardivitate, este corectă.

Din actele cauzei rezultă că, la 5 iunie 2023, F.P.C. „Esculap-Farm" SRL s-a adresat cu cererea de chemare în judecată către SRL „Tircom Service" privind restituirea îmbogățirii nejustificate și compensarea cheltuielilor de judecată.

Colegiul judiciar învederează că obiectul litigiului constituie restituirea îmbogățirii nejustificate, și nu pretenții privind executarea de către SRL „Tircom Service" a obligațiilor din contractele de transport, prin urmare, nu sunt aplicabile cazului normele despre termenul special de prescripție.

La caz, instanța de apel punctează că reprezentantul reclamantei/intimate F.P.C. „Esculap-Farm" SRL a explicat, că a aflat despre apariția dreptului său la restituirea supraplății atunci, când de fapt s-a efectuat al doilea transfer pe contracte - la 7 septembrie 2020, când s-a transferat suma de 41 500,25 lei, pentru servicii transport internațional cont 47-L42 DD din 28 iulie 2020-2 500 dolari USD (f. d. 25), și la 8 septembrie 2020, când s-a transferat suma de 83 015,00 lei, pentru servicii transport internațional cont 45-L38, 46-L40 DD din 28 iulie 2020-5000 dolari SUA (f. d. 25-29).

Respectiv, prima instanță corect a reliefat că pentru reclamanta/intimată F.P.C. „Esculap-Farm" SRL a început a curge termenul de prescripție general de 3 ani, începând cu *9 septembrie 2020*, adică atunci când a cunoscut sau trebuia să cunoască atât existența dreptului său la restituire. Iar, întrucât acțiunea a fost depusă la *5 iunie 2023*, prima instanță just a conchis că F.P.C. „Esculap-Farm" SRL n-a omis termenul de prescripție extinctivă.

Aderent, Colegiul judiciar apreciază critic argumentele invocate în apel de către SRL „Tircom Service" precum că art. 1463 din Codul civil elucidează termenul special de prescripție izvorât din raporturile contractuale de transport, atât în privința transportatorului, cât și în privința beneficiarului mărfii. Or, obiectul litigiului constituie restituirea îmbogățirii nejustificate și nu sânt aplicabile prevederile legale referitoare la contractul de transport.

În acord cu prevederile art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

În temeiul art. 373 alin. (1), (2), (3) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Colegiul judiciar, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238-241 din Codul de procedură civilă constată că, dispoziţiile procedurale invocate au fost respectate în tot, astfel instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

Instanța de apel reține că, la 5 iunie 2023, F.P.C. „Esculap-Farm” SRL s-a adresat cu cererea de chemare în judecată către SRL „Tircom Service” privind restituirea îmbogățirii nejustificate, încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 mai 2024 a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii depuse de F.P.C. „Esculap-Farm” SRL și a încasat de la SRL „Tircom Service” în beneficiul F.P.C. „Esculap-Farm” SRL, suma de 45 231,95 lei cu titlu de îmbogățire nejustificată, suma de 1 356,95 lei cu titlu de taxă de stat, suma de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în total suma de 51 588,90 lei.

Conform art. 5 din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în

drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

În acord cu art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În sensul art. 130 din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanţa judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe şi respingerea altor probe, precum şi argumentarea preferinței unor probe faţă de altele.

În corespundere cu prevederile art. 9 din Codul civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sunt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislaţiei civile.

Drepturile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile;

c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi şi obligaţii;

d) în urma creării şi dobândirii de patrimoniu în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării de lucrări științifice, creării de opera literare, de artă, în urma invențiilor și altor rezultate ale activității intelectuale;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul civil, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi

execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă până la proba contrară.

Articolul 1979 alin. (1) din Codul civil stipulează că dacă o persoană obţine o îmbogăţire nejustificată (persoană îmbogăţită) care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată), ea este obligată faţă de persoana dezavantajată să restituie îmbogăţirea.

În temeiul art. 1984 alin. (1) din Codul civil, o persoană este îmbogăţită prin majorarea patrimoniului său, folosirea bunurilor altuia, prestarea unui serviciu sau executarea unei lucrări în folosul său.

În acord cu prevederile art. 1985 alin. (1) din Codul civil, o persoană este dezavantajată prin micşorarea patrimoniului său, folosirea bunurilor de către o altă persoană, prestarea unui serviciu sau executarea unei lucrări în folosul altuia.

Din lucrările cauzei rezultă că între F.P.C. „Esculap-Farm" SRL, în calitate de beneficiar şi SRL „Tircom Service", în calitate de transportator pe parcursul anului 2020 au fost încheiate 3 contracte de transport a mărfurilor din Ucraina în Republica Moldova: 1) contractul nr. L-41 din 19 iunie 2020; 2) contractul nr. L-37 din 15 iunie 2020; 3) contractul nr. L 39 din 15 iunie 2020 şi 3 contracte de transport al aceleași mărfuri deja din Republica Moldova în Federaţia Rusă: 1) contractul nr. L-38 din 15 iunie 2020; 2) contractul nr. L 40 din 15 iunie 2020; 3) contractul nr. L-42 din 19 iunie 2020. (f. d. 16-17, 19-20, 22-23, 31-32, 34-35, 37-38).

Concomitent se reține că la 22 iunie 202 şi 25 iunie 2020 de către SRL „Tircom Service" au fost emise 3 facturi fiscale (seria/nr. AAI 5822345 din 25 iunie 2020, seria/nr. AAI 5822344 din 22 iunie 2020, seria/nr. AAI 5822343 din 22 iunie 2020) pentru serviciile sale prestate conform contractelor de transport nr. 37 şi nr. 39 din 15 iunie 2020 şi conform contractului de transport nr. 41 din 19 iunie 2020. (f. d. 15, 18, 21)

Tot, din actele cauzei rezultă că facturile indicate supra au fost achitate de către F.P.C. „Esculap-Farm" SRL, conform cursului BNM din ziua plăţii la 10 iulie 2020 (ordinul de plată nr. 758) şi deja suma restantă la 28 iulie 2020 (ordinul de plată nr. 840). (f. d. 9, 13).

La fel, la 28 iulie 2020, în calitate de avans pe contractele de transport nr. 38, nr. 40 şi nr. 42, de către F.P.C. „Esculap-Farm" SRL a fost efectuată o plată în mărime de 3 000 dolari SUA, câte 1 000 dolari SUA pentru fiecare contract în parte, ceea ce la 28 iulie 2020, conform cursului oficial al BNM din ziua plăţii, constituia suma de 3 000 dolari SUA x 16,8654 = 50 596,20 lei (f. d. 24).

Din materialele cauzei, rezultă că la 7 septembrie 2020 de către F.P.C. „Esculap-Farm" SRL a fost achitată suma de 41 500,25 lei (2 500 dolari SUA x

16,6001 lei) conform contractului nr. 42 (ordinul de plată nr. 985), iar la 8 septembrie 2020 a fost achitată suma de 83 015 lei (5 000 dolari SUA x 16.6030) conform contractelor nr. 38 şi nr. 40. (f. d. 25, 27)

Aderent, se atestă la materialele cauzei, copiile conturilor spre plată nr. 45-L38 din 28 iulie 2020, nr. 46-L40 din 28 iulie 2020 și nr. 47-L42 din 28 iulie 2020. (f. d. 28, 29, 26)

Consecutiv, s-a stabilit că la 9 septembrie 2020 de către SRL „Tircom Service" au fost emise 3 facturi fiscale (seria/nr. AAI 5822427; seria/nr. AAI5822428 și seria/nr. AAI 5822429) conform serviciilor prestate în baza contractelor de transport nr. 38, nr. 40 şi nr. 42. (f. d. 30, 33, 36)

Conform actului de verificare contabilă reciprocă, SRL „Tircom Service" înregistrează faţă de F.P.C. „Esculap-Farm" SRL, datoria în mărime de 45 231,95 lei (f. d. 8).

În speță, instanța de apel accentuează că remediul îmbogățirii nejustificate asigură restituirea sporului în patrimoniul unei persoane, atunci când această nu este îndreptățită să dobândească, și beneficiul îi revine de drept altei persoane.

Astfel, îmbogățirea nejustificată reprezintă o sursă autonomă de obligații. Normele cu privire la îmbogățire nejustificată au drept scop să asigure restabilirea echilibrului patrimonial, or nimeni nu se poate îmbogăți în detrimentul altuia fără a avea un temei legal. În condițiile legii, cel îmbogățit este obligat să restituie sau să plătească echivalentul în bani a îmbogățirii celui pe seama cui s-a realizat această îmbogățire nejustificată.

Aderent se reține că creditorul va putea pretinde restituirea îmbogățirii, indiferent dacă ea rezultă dintr-un contract declarat nul, dacă plata a fost făcută din greșeală unei persoane, în lipsa oricărei obligații de a plăti, dacă bunul a fost folosit în lipsa unui contract sau dacă plata datorată a fost achitată repetat.

La caz, prima instanță corect a subliniat că în baza ordinului de plată nr. 841 din 28 iulie 2020, este indicat: destinația plății: pentru servicii de transport internațional (Moldova-Rusia), conform notelor de plată nr. 45-L38; nr. 46-L40; nr. 47-L42 DD din 28 iulie 2020 fără TVA (f. d. 24). Iar, conform notelor de plată nr. 45-L38; nr. 46-L40; nr. 47-L42 DD din 28 iulie 2020, anexate la dosar (f. d. 26, 28, 29), SRL „Tircom Service" a indicat: pentru servicii de transport-expediție, data și nr. contractelor, și suma a câte 2 500 dolari SUA, pentru fiecare notă de plată.

În acest sens, instanța de fond just a conchis că există legătură cauzală directă, între notele de plată nr. 45-L38; nr. 46-L40; nr. 47-L42 DD din 28 iulie 2020, anexate la dosar (f. d. 26, 28, 29), prin care SRL „Tircom Service" a solicitat F.P.C. „Esculap-Farm" SRL, plata conform celor trei contracte, anume cu titlu de

plată pentru servicii de transport- expediție, și ordinul de plată nr. 841 din 28 iulie 2020, cu suma de 50 596,20 lei, care a fost transferată la ora 13:51 min., anume ca plată în avans, a câte 1 000 dolari pe fiecare contract, în baza notelor de plată menționate.

Respectiv, actele cauzei denotă indubitabil că la 28 iulie 2020 F.P.C. „Esculap-Farm" SRL a efectuat trei viramente bancare în sumă totală de 3 000 dolari SUA, a câte 1 000 dolari SUA pentru fiecare contract în parte, suma de 50 596,20 lei, cu titlu de plată în avans pentru servicii de transport- expediție.

Distinct de cele enunțate, Colegiul judiciar remarcă că deși SRL „Tircom Service" nu recunoaște suma de 45 231,95 lei, achitată ca supraplată, totuși din descifrarea prezentată în instanță, pentru perioada 01.06.2020-17.04.2024, la contul 224-avansuri acordate, rezultă cert că suma de 50 596,20 lei, a fost trecută în contul 224-avansuri acordate (f. d.179-180). Respectiv, din suma de 50 596,20 lei, o parte a fost direcționată în contul altor datorii anteriore, prin urmare, suma datorată de SRL „Tircom Service" constituie 45 231,95 lei.

Referitor la argumentele invocate în apel precum că, suma în mărime de 3 000 dolari SUA a fost transferată cu titlu de penalitate contractuală și anume pentru staționarea supranormă a autocamioanelor la devamare și descărcare, Colegiul judiciar le respinge ca nefondate. Totodată, instanța de apel remarcă că aceste alegații au fost invocate și în prima instanță, fiindu-le date o apreciere corespunzătoare.

Așadar, Completul de judecată observă că apelanta, asistat de un reprezentant, a formulat prezenta cerere de apel după ce a beneficiat de o procedură contradictorie în fața instanței ierarhic inferioare. De altfel, aceasta nu a reușit să convingă că instanțele de judecată i-au limitat într-o măsură specifică dreptul de a-şi argumenta şi dovedi poziţia în proces sau de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă.

Pe baza celor prezentate, Colegiul judiciar constată că observațiile avansate de către SRL „Tircom Service" nu dezvăluie nicio aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, raționamentele inserate în apel nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de apel să caseze hotărârea judecătorească contestată.

Distinct de cele indicate, Colegiul judiciar, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi anume cauza Rebait şi alţii contra Franţei nr. 26561/1995, unde Comisia a menţionat că, „art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca

fiind lipsit de şanse de succes”, consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în cererea de apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanţa de fond, respectiv, nu constituie temei de casare a hotărârii contestate.

La fel, Colegiul civil atestă temeinicia concluziei instanței de fond și în partea pretenției privind compensarea cheltuielilor judiciare

Conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

În acord cu dispozițiile art. 96 alin. (1), alin. (1^1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În conformitate cu art. 63 alin. (4) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice la apărarea drepturilor și intereselor lui legitime în cauzele penale, civile și administrative urmează a fi compensate integral și proporțional cerințelor admise (respinse) de partea adversă.

În acest sens, Colegiul civil subliniază că sumele cheltuite de părți cu ocazia îndeplinirii actelor de procedură corespunzătoare poziției lor procesuale, pe parcursul desfășurării cauzelor civile, reprezintă cheltuieli de judecată, iar conform art. 90 lit. i) din Codul de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică fac parte din cheltuielile de judecare a cauzei.

Cheltuielile de judecare a cauzei pornesc de la principiul independenței procesuale a fiecărei părți în procesul civil și au caracter de sancțiune procedurală, iar ca fundament răspunderea civilă delictuală și culpa procesuală a părții care a pierdut procesul. Prin obligarea la plata acestora trebuie să se realizeze acoperirea integrală a prejudiciului cauzat părții care a câștigat procesul.

Aici necesită a fi evidenţiat că pentru a determina cuantumul compensației acordate și pentru a face o apreciere corectă, se va ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei; c) timpul şi munca depusă de avocat; d)

aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoştinţe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei; h) natura şi durata relației dintre avocat şi client; i) experiența, reputația și abilitatea avocatului; j) justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alți factori, la discreția instanței.

Pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidenţă, emisă pentru clienţi-persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislaţie; listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Prin urmare, instanța de apel relevă că la determinarea temeiniciei cuantumului asistenţei juridice, de care a beneficiat reclamanta/intimată, reieșind din complexitatea cauzei, timpul şi volumul serviciilor prestate de avocat, consideră că suma încasată în mărime de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, este reală, necesară şi rezonabilă. Or, reclamanta F.P.C. „Esculap-Farm” SRL a suportat cheltuieli pentru asistența juridică acordată de avocatul Ulinici Mihail în sumă de 5 000 lei, ce se confirmă prin ordinul de plată nr. 302 din 18 martie 2022 (f. d. 7).

La fel, instanța de fond corect a dispus și compensarea cheltuielilor legate de plata taxei de stat în mărime de 1 356,95 lei, or acestea au fost suportate de partea care a avut câștig de cauză - F.P.C. „Esculap-Farm” SRL, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 300 din 18 martie 2022 (f. d. 3).

În concluzie, Colegiul judiciar constată că prima instanţă a dat o apreciere obiectivă şi justă probelor administrate, a constatat şi elucidat pe deplin toate circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzei şi corect a aplicat normele de drept material şi procedural, adoptând o hotărâre legitimă în corespundere cu cerinţele legii, astfel temei pentru admiterea apelului nu sunt.

În acest sens, Colegiul civil relevă că argumentele invocate de reprezentantul apelantei, în susținerea poziției lor, nu pot fi reținute de către instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate supra şi se axează asupra circumstanțelor care

au fost constatate şi elucidate pe deplin de instanța de fond, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate şi apreciate cu respectarea normelor de drept procedural şi susținute de normele de drept material.

Distinct de cele expuse şi având în vedere faptul că circumstanțele cauzei au fost constatate de către prima instanță şi nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge cererea de apel și de a menține hotărârea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. 389, art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru-

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de SRL ”Tircom Service”.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 mai 2024.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Panov Ana

Judecătorii: Corlăteanu Diana

Bagrin Lucia